NN 48/2018 (25.5.2018.), Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina

HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA

923

Na temelju članka 11. stavka 1. točke 9. Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti (»Narodne novine«, broj 120/12) i članka 94. stavka 1. podstavka 2. Zakona o tržištu plina (»Narodne novine«, broj 18/18) Hrvatska energetska regulatorna agencija je na sjednici Upravnog vijeća održanoj 22. svibnja 2018. donijela

METODOLOGIJU

UTVRĐIVANJA IZNOSA TARIFNIH STAVKI ZA DISTRIBUCIJU PLINA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovom Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina (u daljnjem tekstu: Metodologija), određuju se:

– model regulacije energetske djelatnosti distribucije plina,

– formula i elementi za izračun dozvoljenog prihoda operatora distribucijskog sustava (u daljnjem tekstu: dozvoljeni prihod),

– postupak revizije dozvoljenog prihoda,

– tarifne stavke i tarifni modeli,

– način, elementi i kriteriji za izračun iznosa tarifnih stavki te očekivanog ukupnog prihoda operatora distribucijskog sustava,

– značajke i preduvjeti za uspostavu regulatornog računa te način, elementi i kriteriji za izračun i za reviziju iznosa tarifnih stavki u modelu regulatornog računa,

– postupak podnošenja zahtjeva za određivanje, odnosno promjenu iznosa tarifnih stavki,

– podaci, dokumentacija i ostale podloge koje se koriste za izračun i za reviziju dozvoljenog prihoda i za izračun iznosa tarifnih stavki.

Članak 2.

Ovu Metodologiju dužan je primjenjivati operator distribucijskog sustava (u daljnjem tekstu: operator).

Članak 3.

(1) Izrazi koji se koriste u ovoj Metodologiji imaju značenja utvrđena zakonima kojima se uređuje energetski sektor, regulacija energetskih djelatnosti i tržište plina, kao i propisima donesenim na temelju tih zakona.

(2) U ovoj Metodologiji koriste se i izrazi koji u smislu ove Metodologije imaju sljedeća značenja:

godina T-1 – godina koja prethodi prvoj godini regulacijskog razdoblja,

gubici plina – razlika količine plina koja je isporučena u distribucijski sustav i količine plina koja je preuzeta iz distribucijskog sustava, a uključuje razliku u mjerenju, te tehničke i komercijalne gubitke plina,

prosječna tarifa – kvocijent planiranog dozvoljenog prihoda i planirane ukupne distribuirane količine plina u pojedinoj godini regulatornog računa,

referentna kamatna stopa – prosječna kamatna stopa kreditnih institucija na dugoročne kunske kredite odgovarajućeg iznosa, s valutnom klauzulom u eurima, odobrene nefinancijskim društvima u Republici Hrvatskoj u posljednjih 12 mjeseci, prema podacima Hrvatske narodne banke,

regulacijsko razdoblje – višegodišnje razdoblje za koje se, zasebno za svaku regulacijsku godinu, utvrđuju dozvoljeni prihodi i iznos tarifnih stavki, tijekom kojega se primjenjuju pojedini nepromjenjivi elementi za izračun dozvoljenog prihoda,

regulacijska godina t – dio regulacijskog razdoblja koji odgovara razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca kalendarske godine,

regulacijska godina T – prva godina regulacijskog razdoblja,

regulacijska godina T+4 – zadnja godina regulacijskog razdoblja,

regulatorni račun – zaseban model poticajne regulacije energetske djelatnosti distribucije plina čijom primjenom se operatoru, koji planira značajna ulaganja u novi ili u razvoj postojećeg distribucijskog sustava, pod određenim uvjetima u dužem vremenskom razdoblju omogućuje odgovarajući povrat na razumno uložena sredstva,

regulirana sredstva – sredstva koja se koriste isključivo za obavljanje energetske djelatnosti distribucije plina,

tarifni model (TM) – grupa obračunskih mjernih mjesta s određenim rasponom godišnje potrošnje plina.

II. ZNAČAJKE METODOLOGIJE

Članak 4.

(1) Ova Metodologija zasniva se na metodi poticajne regulacije, odnosno na metodi maksimalno dozvoljenog prihoda.

(2) Iznosi tarifnih stavki za distribuciju plina za sva obračunska mjerna mjesta istog tarifnog modela unutar cjelokupnog distribucijskog sustava koji je u vlasništvu operatora ili kojim operator upravlja jednaki su, bez obzira na duljinu distribucijskog puta (u daljnjem tekstu: princip poštanske marke).

Članak 5.

Regulacijsko razdoblje je razdoblje od pet godina, a započinje 1. siječnja u regulacijskoj godini T i završava 31. prosinca u regulacijskoj godini T+4.

Članak 6.

Tijekom regulacijskog razdoblja nepromjenjivi su sljedeći elementi:

– nominalna vrijednost ponderiranog prosječnog troška kapitala prije oporezivanja (u daljnjem tekstu: WACC) i

– koeficijent učinkovitosti (X).

Podjela ostvarenih ušteda

Članak 7.

(1) Ostvarene uštede predstavljaju razliku između dozvoljenog iznosa operativnih troškova i ostvarenog iznosa operativnih troškova u godini na temelju koje se utvrđuje bazni iznos opravdanih operativnih troškova poslovanja.

(2) Podjela ostvarenih ušteda iz stavka 1. ovoga članka provodi se na način da operator zadržava 50% ostvarenih ušteda.

III. DOZVOLJENI PRIHOD

PLANIRANI DOZVOLJENI PRIHOD

Članak 8.

U godini T-1 utvrđuje se planirani dozvoljeni prihod za svaku godinu regulacijskog razdoblja.

Članak 9.

(1) Planirani dozvoljeni prihod treba pokriti opravdane troškove poslovanja koji se ostvaruju pri obavljanju energetske djelatnosti distribucije plina i osigurati prinos od reguliranih sredstava.

(2) Planirani dozvoljeni prihod u regulacijskoj godini t izračunava se prema formuli:

$$DP^{P}_{t} = OPEX^{P}_{t} + A^{P}_{t} + PRO^{P}_{t} + PV\delta_{t} - \left(P_{PRIK}{}^{P}_{t} + P_{NU}{}^{P}_{t} + P_{OST}{}^{P}_{t}\right)$$

gdje je:

DP^{P}_{t}	–	planirani dozvoljeni prihod u regulacijskoj godini t (kn),
$OPEX^{P}_{t}$	–	planirani operativni troškovi poslovanja u regulacijskoj godini t (kn),
A^{P}_{t}	–	planirana amortizacija reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t (kn),
PRO^{P}_{t}	–	planirani prinos od reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t (kn),
$PV\delta_{t}$	–	dio razlike između revidiranih dozvoljenih prihoda i ostvarenih prihoda u godini T-1 i u prethodnim godinama regulacijskog razdoblja iskazan u regulacijskoj godini t (kn),
$P_{PRIK}{}^{P}_{t}$	–	planirani prihodi od naknade za priključenje i povećanje priključnog kapaciteta u regulacijskoj godini t (kn), pri čemu se u obzir uzima isključivo dio naknade koji se odnosi na izvedbu priključaka i koji se ne odnosi na bespovratno dobivena sredstva,
$P_{NU}{}^{P}_{t}$	–	planirani prihodi od nestandardnih usluga u regulacijskoj godini t (kn),

$POST^{P}_{t}$	–	planirani ostali poslovni prihodi koji se ne odnose na osnovno poslovanje operatora, a na temelju kojih su evidentirane stavke u operativnim troškovima poslovanja operatora te koji nisu kroz stavku bespovratno dobivenih sredstava izuzeti iz obračuna amortizacije i iz vrijednosti reguliranih sredstava (u daljnjem tekstu: planirani ostali poslovni prihodi), u regulacijskoj godini t (kn).

(3) Planirani dozvoljeni prihod u regulacijskoj godini t utvrđuje se prema Tablici 6. Dozvoljeni prihod iz Priloga 1. koji je sastavni dio ove Metodologije.

Planirani operativni troškovi poslovanja

Članak 10.

(1) Operativni troškovi poslovanja (u daljnjem tekstu: OPEX) predstavljaju sve opravdane troškove poslovanja vezane za energetsku djelatnost distribucije plina i ne uključuju trošak amortizacije.

(2) OPEX se sastoji od opravdanog iznosa materijalnih troškova, troškova usluga, troškova osoblja, ostalih troškova poslovanja i ostalih poslovnih rashoda.

(3) OPEX uključuje i troškove nabave plina za pokriće dozvoljenih gubitaka plina koji iznose najviše do 3 % od ukupne količine plina na ulazima u distribucijski sustav.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, opravdanim se može dozvoliti i veći iznos dozvoljenih gubitaka plina, uzevši u obzir specifičnosti uvjeta poslovanja i karakteristike distribucijskog sustava svakog operatora zasebno, pri čemu je operator dužan Agenciji dostaviti operativni plan za smanjenje gubitaka plina u distribucijskom sustavu s određenom vremenskom dinamikom koji je provediv u razumnom roku.

(5) OPEX ne uključuje troškove poslovanja koje Agencija smatra neopravdanima za obavljanje energetske djelatnosti distribucije plina.

(6) Neopravdani troškovi iz stavka 5. ovoga članka su kako slijedi:

– trošak nabave plina za pokriće gubitaka plina u iznosu koji prelazi umnožak dozvoljenih gubitaka plina iz stavka 3. ili 4. ovoga članka i opravdane nabavne cijene plina,

– trošak zakupnine-najamnine za korištenje distribucijskog sustava koji nije u vlasništvu operatora, u iznosu koji prelazi zbroj opravdanog troška amortizacije i prinosa od reguliranih sredstava koji bi se u skladu s ovom Metodologijom obračunavali da je distribucijski sustav dio reguliranih sredstava operatora,

– troškovi poslovanja, u ukupnom iznosu koji prelazi 1,5% od ukupnih poslovnih prihoda operatora, i to:

– usluge promidžbe, sponzorstva i troškovi sajmova,

– troškovi reprezentacije, interne reprezentacije i promidžbe,

– prigodne nagrade i godišnje nagrade članovima uprave,

– troškovi premija životnog osiguranja,

– vrijednosno usklađenje,

– rezerviranja,

– darovanja (donacije),

– kazne, penali, naknade štete i troškovi iz ugovora i

– rashodi – otpisi materijalne i nematerijalne imovine, ukoliko se ista imovina zamjenjuje novom imovinom koja se unosi u regulirana sredstva.

(7) Planirani iznos OPEX-a za regulacijsku godinu T utvrđuje se kako slijedi:

$$OPEX^{P}_{T} = OPEX^{DOZ}_{T-2} \times \left(1+CPI^{P}_{T-1}-X_{T-1}\right) \times \left(1+CPI^{P}_{T}-X\right)$$

gdje je:

$OPEX^{P}_{T}$	–	planirani iznos OPEX-a za regulacijsku godinu T (kn),
$OPEX^{DOZ}_{T-2}$	–	dozvoljeni bazni iznos OPEX-a u godini koja prethodi godini T-1 (u daljnjem tekstu: godina T-2) (kn),
CPI^{P}_{T-1}	–	planirani indeks potrošačkih cijena za godinu T-1,
X_{T-1}	–	koeficijent učinkovitosti u godini T-1,
CPI^{P}_{T}	–	planirani indeks potrošačkih cijena za regulacijsku godinu T,
X	–	koeficijent učinkovitosti u regulacijskom razdoblju.

(8) Dozvoljeni bazni iznos OPEX-a u godini T-2 izračunava se prema formuli:

$$OPEX^{DOZ}_{T-2} = min\left[OPEX_{T-2};\ OPEX_{T-2} - 0.5 \times (OPEX_{T-2} - OPEX^{ODS}_{T-2})\right]$$

gdje je:

$OPEX^{DOZ}_{T-2}$	–	dozvoljeni bazni iznos OPEX-a u godini T-2 (kn),
$OPEX_{T-2}$	-	prethodno planirani iznos OPEX-a za godinu T-2 (kn),
$OPEX^{ODS}_{T-2}$	–	ostvareni iznos OPEX-a u godini T-2 (kn).

(9) Pri utvrđivanju dozvoljenog baznog iznosa OPEX-a u godini T-2, Agencija kao neopravdane troškove može utvrditi i djelomični ili cjelokupni iznos pojedinih ostalih troškova poslovanja osim troškova iz stavka 6. ovoga članka, i to na temelju analize svrsishodnosti troškova poslovanja, provjerom količina i cijena kojom je izazvan pojedini trošak, analize istovrsnih troškova poslovanja operatora u prethodnim godinama, kao i na temelju usporedne analize troškova i učinkovitosti poslovanja operatora distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj i u okruženju.

(10) Ostvareni iznos OPEX-a u godini T-2 utvrđuje se prema Tablici 1. Ukupni operativni troškovi poslovanja iz Priloga 1. koji je sastavni dio ove Metodologije.

(11) Planirani iznos OPEX-a za drugu i naredne godine regulacijskog razdoblja utvrđuje se prema formuli:

$$OPEX^{P}_{T+i-1} = OPEX^{P}_{T+i-2} \times \left(1 + CPI^{P}_{T+i-1} - X\right);\quad i = 2,3,4,5$$

gdje je:

$OPEX^{P}_{T+i-1}$	–	planirani iznos OPEX-a u regulacijskoj godini T+i-1 (kn),
$OPEX^{P}_{T+i-2}$	–	planirani iznos OPEX-a u regulacijskoj godini T+i-2 (kn),
CPI^{P}_{T+i-1}	–	planirani indeks potrošačkih cijena u regulacijskoj godini T+i-1,
X	–	koeficijent učinkovitosti u regulacijskom razdoblju.

Planirana amortizacija

Članak 11.

(1) Obračun amortizacije reguliranih sredstava vrši se linearnom metodom primjenom godišnjih stopa amortizacije utvrđenih prema očekivanom vijeku uporabe sredstava, prema načelima računovodstvenih standarda.

(2) Očekivani vijek uporabe dugotrajne materijalne imovine iz kategorije plinovodi, plinske stanice i poslovne zgrade, iznosi najmanje 35 godina.

(3) Osnovica obračuna amortizacije je knjigovodstvena nabavna vrijednost dugotrajne imovine koja na zadnji dan regulacijske godine t-1 ima neto knjigovodstvenu vrijednost sukladno međunarodnim računovodstvenim standardima.

(4) Iznos planirane amortizacije reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t utvrđuje se za regulirana sredstva koja Agencija smatra opravdanima te ne uključuje amortizaciju bespovratno dobivenih sredstava, a iskazuje se u Tablici 3. Regulirana sredstva i Tablici 4. Amortizacija reguliranih sredstava iz Priloga 1. koji je sastavni dio ove Metodologije.

Planirani prinos od reguliranih sredstava

Članak 12.

(1) Planirani prinos od reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t izračunava se prema formuli:

$$PRO^{P}_{t} = RO_{pros}{}^{P}_{t} \times WACC$$

gdje je:

PRO^{P}_{t}	–	planirani prinos od reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t (kn),
$RO_{pros}{}^{P}_{t}$	–	planirani prosječni iznos reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t (kn),
WACC	–	iznos WACC-a za regulacijsko razdoblje (%).

(2) Planirani prosječni iznos reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t izračunava se prema formuli:

$$RO_{pros}{}^{P}_{t} = \frac{RO^{P}_{t-1} + RO^{P}_{t}}{2}$$

gdje je:

$RO_{pros}{}^{P}{}_{t}$	–	planirani prosječni iznos reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t (kn),
$RO^{P}{}_{t-1}$	–	planirana vrijednost reguliranih sredstava na kraju regulacijske godine t-1 (kn),
$RO^{P}{}_{t}$	–	planirana vrijednost reguliranih sredstava na kraju regulacijske godine t (kn).

Članak 13.

(1) Planirana vrijednost reguliranih sredstava na kraju regulacijske godine t izračunava se na temelju projekcije bilance operatora za regulacijske godine T-1 do T+4 i Tablice 3. Regulirana sredstva iz Priloga 1. koji je sastavni dio ove Metodologije, a prema formuli:

$$RO^{P}_{T+i} = RO^{P}_{T+i-2} + I^{P}_{T+i-1} - A^{P}_{T+i-1} - S_{besp}{}^{P}_{T+i-1} - OR^{P}_{T+i-1};\ i=0,1,2,3,4,5$$

gdje je:

$RO^{P}{}_{T+i-1}$	–	planirana vrijednost reguliranih sredstava na kraju regulacijske godine T+i-1 (kn),
$RO^{P}{}_{T+i-2}$	–	planirana vrijednost reguliranih sredstava na kraju regulacijske godine T+i-2 (kn),
$I^{P}{}_{T+i-1}$	–	planirana vrijednost novih investicija u distribucijski sustav koje će biti stavljene u uporabu u regulacijskoj godini T+i-1 (kn),
$A^{P}{}_{T+i-1}$	–	planirani iznos amortizacije u regulacijskoj godini T+i-1, ne uključujući amortizaciju bespovratno dobivenih sredstava (kn),
$S_{besp}{}^{P}{}_{T+i-1}$	–	planirana vrijednost bespovratno dobivenih sredstava u regulacijskoj godini T+i-1 (kn),
$OR^{P}{}_{T+i-1}$	–	planirana vrijednost otuđenih i rashodovanih sredstava u regulacijskoj godini T+i-1 (kn).

(2) U regulirana sredstva uključuju se investicije u okviru plana razvoja distribucijskog sustava, pri čemu planirane investicije u izgradnju i rekonstrukciju distribucijskog sustava trebaju biti tehnički opravdane i ekonomski efikasne te osiguravati odgovarajući stupanj sigurnosti opskrbe plinom.

(3) Vrijednost reguliranih sredstava na kraju regulacijske godine T-2 utvrđuje se na temelju bilance operatora i uključuje:

– opravdanu vrijednost dugotrajne materijalne imovine u uporabi, koja je u funkciji distribucije plina,

– opravdanu vrijednost dugotrajne nematerijalne imovine u uporabi, koja je u funkciji distribucije plina,

– umanjenje za bespovratno dobivena sredstva kojima se financira razvoj distribucijskog sustava.

(4) Opravdana vrijednost dugotrajne materijalne imovine iz stavka 3. ovoga članka utvrđuje se kao opravdana neto knjigovodstvena vrijednost sljedećih stavki:

– zemljišta,

– građevinskih objekata, plinovoda i poslovnih zgrada,

– postrojenja i opreme,

– alata, pogonskog inventara i transportnih sredstava te

– ostale imovine.

(5) Opravdana vrijednost dugotrajne nematerijalne imovine iz stavka 3. ovoga članka utvrđuje se kao opravdana neto knjigovodstvena vrijednost koncesija, patenata, licenci, računalnih programa i ostalih sličnih prava.

(6) Opravdanu vrijednost dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine iz stavka 3. ovoga članka Agencija može utvrditi na temelju analize ekonomske efikasnosti postojeće imovine operatora, kao i usporedne analize troškova i učinkovitosti poslovanja operatora distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj i u okruženju.

(7) U slučaju da je operator proveo revalorizaciju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine ili u slučaju provedene statusne promjene, kao što je spajanje, pripajanje ili preuzimanje, pri kojoj je operator stekao novu imovinu, opravdana neto knjigovodstvena vrijednost revalorizirane ili stečene dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine priznaje se najviše do razine neto knjigovodstvene vrijednosti iste imovine prije provedenog postupka revalorizacije ili provedene statusne promjene.

Članak 14.

(1) Iznos WACC-a za regulacijsko razdoblje izračunava se prema formuli:

$$WACC = \frac{r_e}{1-P} \times \frac{E}{E+D} + r_d \times \frac{D}{E+D}$$

gdje je:

WACC	–	iznos WACC-a za regulacijsko razdoblje (%),
r_e	–	stopa povrata na vlasnički kapital (%),